

DISLEKSIJA

Disleksija – paplitęs mokymosi sutrikimas, kurį turi net apie 10 proc. vaikų, o jį nustatyti galima tik vaikui pradėjus lankyti mokyklą. Kas gi yra disleksija? Prof. dr. R. Ivoškuvienė apibūdina disleksiją kaip skaitymo trūkumus, kuomet daromos klaidos yra stabilios, pasikartojančios: raidžių ir skiemenų praleidimai, sukeitimai vietomis bei tarpusavyje. Disleksikai sunkiai įsimena raides, sukeitinėja jas pagal akustinį garsų ir grafinį raidžių panašumą, skaito paraidžiui ir pan. Kiekvieną kartą šie mokiniai perskaito tą patį žodį skirtingai. Dėl šios priežasties jiems blogai suprantami perskaityti žodžiai, sakiniai, tekstai. Skaitymo įgūdžiai neautomatizuojami. Ilgam išlieka lėtas skaitymo tempas, neraiškus skaitymas. Net ir po kelerių mokymo metų sutrikimas gali išlikti toks, koks buvo pradžioje. Šalia disleksijos labai dažnai eina disgrafija – rašymo sutrikimai, kurie pasireiškia tomis pačiomis klaidomis, kaip ir skaitymas: vaikas rašydamas neatskiria panašiai skambančių garsų (ilgųjų-trumpųjų balsių, e-ė-ie, optiškai panašių raidžių p-b-d ir pan.), rašydamas praleidžia raides, skiemenis, net žodžius. Deja, disleksija nėra išgydoma. Mokslininkai daug ją tyrinėja ir daro išvadą, kad ji yra paveldima, tai yra neurologinis sutrikimas, kurį sukelia kalbos suvokimo ir vaizdo apdorojimo problemos. Be to nustatyta, kad berniukams šis sutrikimas pasireiškia kelis kartus dažniau, nei mergaitėms.

Patiriantis disleksiją mokinys dažnai būna labiau pavargęs, nes eikvoja daugiau jėgų skaitydamas tekstą, atlikdamas užduotį. Patirdamas sunkumus, vaikas vis mažiau savimi pasitiki, patiria didesnę stresą, mažėja mokymosi motyvacija.

Šį sutrikimą padeda koreguoti specialieji pedagogai, logopedai. Su tinkama pagalba vaiko skaitymo įgūdžiai gali pagerėti. Specialistai moko vaiką sieti grafinį raidės vaizdą su garsu, garsus jungti į skiemenis, skiemenis į žodžius, moko suprasti, kad žodis susideda iš garsų. Mokiniui gali padėti mokytojas perskaitydamas jam ilgesnį tekstą (tokia galimybė yra laikant mokykloje PUPP ir kitus egzaminus, turint psichologinės pedagoginės tarnybos išvadas). Didelę pagalbą šiems mokiniams gali suteikti įgarsintos knygos.

Lietuvos aklųjų biblioteka valdo didžiausią garsinių knygų biblioteką ELVIS. Joje sukaupta 13 tūkstančių pavadinimų leidinių. Tėvai, kurių vaikai patiria disleksijos sutrikimą, gali drąsiai kreiptis į šią įstaigą el. paštu info@labiblioteka.lt, tel. nr. +370 667 80541. Tėvai, norėdami kad jų vaikai pasinaudotų garsinėmis knygomis, registracijos metu turi pateikti Švietimo pagalbos tarnybos arba Psichologinės pedagoginės tarnybos išduotą 7 priedą, kuriame yra nurodyta, kad vaikui nustatytas disleksijos sutrikimas.

Šalia Lietuvos aklųjų bibliotekos yra įsikūręs DYSLEXIA centras. Šis centras atlieka disleksijos nustatymo testą, teikia specialiojo pedagogo, logopedo pagalbą, psichologo konsultacijas, čia vedami meno terapijos užsiėmimai.

Reikia pabrėžti, kad disleksija visiškai nesusijusi su intelekto sutrikimu. Disleksikų intelektas dažnai būna net aukštesnis nei vidutinis, tačiau tai lieka nepastebėta.

Žymiausi pasaulio disleksikai yra: fizikas ir matematikas A. Einšteinas, dailininkai P. Picasso, L. da Vinci, aktoriai K. Knightley, T. Cruise, V. Goldbegr, W. Smitt, J. Depp, garsiausias virėjas J. Oliver, rašytoja S. Gardner, W. Disney – garsiausios filmų studijos įkūrėjas, princas Harry, prancūzijos prezidentas W. Čerčelis, Apple įmonės įkūrėjas S. Jobs.

Taigi, disleksija nėra nuosprendis visam gyvenimui, tai tik sutrikimas, su kuriuo reikia išmokti gyventi bei siekti savo svajonių ir tikslų įgyvendinimo.

**Kad skaityti
galėtų
visi!**

KAIP SKAITYTI GARSINES KNYGAS?

Kreipkitės į **LAB padalinius** – atsakysime į visus klausimus ir rasime Jums tinkamiausią sprendimą:

- ▶ išmokysime naudotis ELVIS;
- ▶ Jūsų pasirinktus garsinius leidinius įrašysime į Jūsų laikmeną;
- ▶ leisime naudotis mūsų grotuvu su įrašytais Jūsų pasirinktais garsiniais leidiniais;
- ▶ kompaktiniuose diskuose įrašytas garsines knygas ar žurnalus pristatysime į namus.

**Pasigarsink
knygą!**

RINKITĖS GALIMYBĘ DAR ARČIAU NAMŲ!

LAB padaliniai per toli? Kreipkitės į artimiausią viešąją biblioteką ir pasakykite, kad norite skaityti garsines ELVIS knygas.

Jei bibliotekininkui reikės papildomos informacijos, paraginkite susisiekti su LAB ekspertais!

Tel. **8 667 80 541**

ATSAKOMYBĖ

ELVIS leidiniai yra nemokami, tačiau jie skirti tik asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto. ELVIS bendruomenė besąlygiškai gerbia autorių teises. Į kiekvieną parsisiųstą ELVIS leidinį integruojami skaitmeniniai vandenženkliai, kurie neteisėto platinimo atveju leidžia atsekti pirminį vartotoją. **Naudodamiesi ELVIS ištekliais, įsipareigojate jokiais būdais jų neplatinti!**

KAS YRA ELVIS?

ELVIS (Elektroninių Leidinių Valdymo Informacinė Sistema) – tai virtuali biblioteka skaitantiems savaip. ELVIS fonduose saugoma 13 tūkst. pavadinimų populiarių įgarsintų knygų, įgarsintų žurnalų, filmų su garsiniu vaizdavimu, skaitmeninių knygų (PDF, DAISY formatais). Turime daugiau nei 80 proc. įgarsintos mokiniam rekomenduojamos literatūros! Virtualią biblioteką ELVIS sukūrė ir administruoja Lietuvos aklyjų biblioteka (LAB), aptarnaujanti ne tik neregius, bet ir kitus asmenis, negalinčius skaityti įprasto spausdinto teksto. ELVIS fondai auga kasmet!

KAIP PRISIJUNGTI PRIE ELVIS?

Išmaniojo įrenginio naršyklėje rinkite **elvis.labiblioteka.lt**.

Jei neturite oficialiai nustatytos regėjimo negalios, bus reikalinga pažyma, patvirtinanti, kad negalite skaityti įprasto spausdinto teksto. Paprasčiausias būdas – pažymą nufotografuoti išmaniuoju telefonu ir pateikti nuotrauką. Jei registruojasi nepilnametis, reikės pateikti tėvų (globėjų) sutikimą naudotis sistema. Registruojantis kilo klausimų? Skambinkite tel. **8 667 80 541**

KAIP GAUTI PAŽYMĄ?

- ▶ Pažymą gali išduoti Jūsų šeimos gydytojas (dokumente turi būti nurodyta, kad dėl sveikatos būklės Jums rekomenduojama skaityti garsines knygas).
- ▶ Jei Jūsų vaikas turi skaitymo, mokymosi ar raidos sutrikimą, tiks logopedo ar Pedagoginės psichologinės tarnybos išduota pažyma.
- ▶ Suaugusiam asmeniui, turinčiam disleksiją (skaitymo sutrikimą), pažymą gali išduoti logopedas.

KAS GALI BŪTI MŪSŲ SKAITYTOJAIŠ

- ▶ silpnaregiai ar neregiai;
- ▶ asmenys, kuriems rega silpsta dėl amžiaus ar ligos;
- ▶ vaikai, turintys mokymosi ar raidos sutrikimų;
- ▶ vaikai ar suaugusieji, turintys skaitymo sutrikimą (disleksiją);
- ▶ asmenys, kurie dėl fizinės negalios ar ligos negali laikyti knygos rankose, perversti puslapių, ilgai išbūti sėdimoje padėtyje;
- ▶ ir visi kiti, kurių galbūt nepaminėjome – kreipkitės į mus, jei Jums sunku skaityti įprastą spausdintą tekstą.

KAIP MUS RASTI?

 elvis.labiblioteka.lt

 elvis@labiblioteka.lt

 8 667 80 541

 LAB padaliniai

Kaunas, Savanorių pr. 204A, 8 666 85 285

Klaipėda, Šviesos g. 3, 8 666 85 308

Šiauliai, Spindulio g. 2, 8 666 85 309

Panevėžys, Staniūnų g. 66, 8 666 85 210

Ukmergė, Vytauto g. 30, 8 610 30 067

Vilnius, Gerosios Vilties g. 10, 8 667 80 541

Sekite mus socialiniuose tinkluose!

Straipsnį parengė

Ignalinos Česlovo Kudabos gimnazijos

Vyr. spec. pedagogė, logopedė

Veronika Gibler